



Maa- ja metsätalousministeriö

Kirjaamo
kirjaamo@mmm.fi
PL 30, 00023
Valtioneuvosto

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi. Lausuntopyyntö on julkaistu MMM:n verkkosivuilla.

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAIKSI SEKÄ SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Eläinlääkäripalvelujen järjestämismääräyksen 8 § ja järjestämismääräyseen kuuluvat palvelut 9 §

Kuntien on tällä hetkellä vaikea tietyissä tilanteissa vetää rajaa siihen, mikä kuuluu kuntien järjestämismääräyksen olleaan eläinlääkäripalveluun ja mikä ei. On tärkeää, että kuntien järjestämismääräyksen olleet palvelut määritellään tarkemmin kuin nykyisessä lainsäädännössä ja siksi nämä pykälät ovat toivottuja.

Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan seuraavaa: *Kunnilla olisi velvollisuus järjestää kiireellisenä eläinlääkäripalveluna vain 9 §:n luetteloon sisältyviä toimenpiteitä, mikä merkitsisi, että päivystysaikana järjestämismääräyseen eivät kuuluisi esimerkiksi koirien keisarinleikkaukset tai muut sellaiset toimenpiteet, jotka edellyttävät vaativampaa leikkausosaamista ja mahdollisesti inhalaatioanestesiaa ja avustajaa.*

Lakiluonnoksen 9 §:n luetteloon kuuluu synnytysapu, mukaan lukien nautojen, lampaiden, vuohien ja *kissojen keisarinleikkaus*. On huomioitava, että merkittävä osa keisarinleikkausta tarvitsevista kissoista kuuluu ns. brakykefaalisiin kissarotuihin, joiden leikkaaminen edellyttää vaativampaa anestesiaosaamista ja inhalaatioanestesiaa eivätkä nämä toimenpiteet siksi voi kuulua luettelon mukaisiin toimenpiteisiin. Pykälää olisi syytä tarkentaa tältä osin.





Vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä 13.4 §

Lakiluonnoksen mukaisesti järjestäjä vastaisi sen toiminnassa syntyneiden eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettujen potilasasiakirjojen säilyttämisestä yksittäisten eläinlääkäriammattin harjoittajien sijasta. Muutos olisi toivottu, mutta se edellyttäisi kunnaneläinlääkäreiden palkkausjärjestelmän muutosta.

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavasti: *ehdotettu säännös ei suuresti muuttaisi nykyisiä käytäntöjä, mutta se selkeyttäisi nykytilaa ja potilasrekisterin pitoon liittyviä vastuita. Ainoastaan työnantajaorganisaatiolla on käytännössä mahdollisuus vastata rekisterinpidosta kokonaisuutena sillä tavoin kuin tietosuojavaatimukset edellyttävät. Lisäksi asiakkailla on perusteltu oletus siitä, että heihin ja heidän omistamiinsa eläimiin liittyvät tiedot säilyvät sen julkisen toimijan hallussa, joka palvelun on tuottanut, eivätkä esimerkiksi siirry yksittäisten kunnaneläinlääkäreiden mukana toisten organisaatioiden haltuun.*

Toteamme tähän, että viittaus nykyisiin käytäntöihin pitää osittain paikkaansa. Ainakin osalla vakituisissa viroissa toimivista kunnaneläinlääkäreistä on käytössään työnantajan tarjoama sähköinen laskutus- ja potilastietojärjestelmä (esimerkiksi Provet tai KliniQ) ja osassa kuntia näitä työnantajan tarjoamia järjestelmiä käyttävät myös pitkäaikaiset sijaiset. Näissä tapauksissa, joissa käytetään työnantajan tarjoamaa järjestelmää ja potilastiedot jäävät ohjelmallisensin mukana kuntaan, on perusteltua, että vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä voi olla myös työnantajalla yksittäisen kunnaneläinlääkäriin sijaan.

Kunnaneläinlääkärit toimivat viroissaan ammatinharjoittajina, minkä vuoksi jokainen kunnaneläinlääkäri on itsenäisesti kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitolain mukainen kirjanpitoaineiston säilytysaika on tositteiden osalta vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Tästä syystä virkasuhteensa päättävä kunnaneläinlääkäri joutuu käytännössä esimerkiksi tulostamaan mukaansa kirjanpitoaineiston, jos ohjelmallisenssi jää kuntaan. Kirjanpitoaineisto sisältää asiakasrekisterin.

Kunnaneläinlääkärit huolehtivat ammatinharjoittajina itsenäisesti mm. arvonlisäveroilmoituksista ja muista ammatinharjoitustoimintaan liittyvistä verovelvoitteistaan. Kunnaneläinlääkäreitä koskevat suoraan myös lääkelainsäädäntöön liittyvät kirjanpitovelvoitteet ja uusi velvoite toimittaa säännöllisesti lainsäädännön edellyttämiä eläinlajikohtaisia mikrobilääkkeiden käyttötietoja.





Käytössä olevat eläinlääkäreille tarkoitetut laskutus- ja potilastietojärjestelmät ovat suunnitellut siten, että eläinlääkärit voivat niiden avulla pitää potilaskortistoa, laskuttaa asiakkaita sekä huolehtia kirjanpitoon liittyvistä velvoitteistaan. Jokainen kunnaneläinlääkäri huolehtii ja vastaa itse esimerkiksi lääkkeiden kustannuksia vastaavasta hinnoittelusta. Lääkkeiden hankintahintoihin vaikuttavat mm. eläinlääkärin tilaama pakkauskooko, toimituskulujen suuruus ja mahdollinen hävikki, minkä vuoksi yksikköhinnoissa on eläinlääkärikohtaista vaihtelua.

Kunnaneläinlääkäri ei voi edellyttää kaikilta asiakkailtaan käteismaksua. Jotta eläinlääkäri saa ohjelmasta ulos käyttökelpoiset raportit mm. kuukausittaisten arvonlisäveroilmointusten tekemistä varten, tulee ohjelmaan pystyä syöttämään jälkeinpäin tiedot laskujen maksupäivistä. Kunnaneläinlääkärin tarve sähköisen laskutus- ja potilastietojärjestelmän käyttöön ei lopu virkasuhteen päättyessä.

Lyhyitä sijaisuuksia (esimerkiksi yksittäisiä päivystysvuoroja) eri kuntatyönantajien palveluksessa tekevät eläinlääkärit käyttävät tällä hetkellä laajasti itse hankkimiaan ja ylläpitämiään eläinlääkäriohjelmistoja. Käytäntö mahdollistaa eläinlääkärin kannalta kaikkien lainsäädännön kirjanpitovelvoitteiden täyttämisen kohtalaisella työmäärällä. Kuukausittaiset raportit on mahdollista saada yhdestä järjestelmästä ja saatavien maksutilanteen seuraaminen onnistuu ilman kohtuutonta vaivannäköä.

Lakiehdotus edellyttäisi toteutuessaan potilasasiakirjojen säilyttämistä kunnissa vähintään kolmen vuoden ajan. Lyhyitä sijaisuuksia eri työnantajien palveluksessa tekevän kunnaneläinlääkärin osalta tämä tarkoittaisi käytännössä huomattavaa kirjanpitovelvoitteiden lisääntymistä ja hallinnollisen taakan kasvamista. Toteuttaakseen omat ammatinharjoittajan kirjanpitovelvoitteensa eläinlääkäri joutuisi käytännössä kirjaamaan samoja asiakastietoja ja laskutustietoja kahteen eri järjestelmään, sekä kunnan ylläpitämään että omaansa. Erilaisten järjestelmien käytön opetteluun ja hintatietojen sekä muiden tietojen ajan tasalla pitämiseen vaihtuvissa järjestelmissä kuluisi kohtuuttomasti aikaa.

Toteutuessaan lakimuutos heikentäisi entisestään kuntien mahdollisuutta saada tekijöitä lyhyisiin sijaisuuksiin. Potilasasiakirjojen säilyttäminen tulee tästä syystä edelleen säilyttää ensisijaisesti kunnaneläinlääkärillä. Kokonaan järjestäjän vastuulle se voidaan siirtää vasta siinä vaiheessa, kun järjestäjä vastaa myös kaikista muista potilaskäynteihin liittyvistä kirjanpitovelvoitteista. Käytännössä tämä edellyttää kunnaneläinlääkärien palkkausjärjestelmän muutosta.





Kunnan perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista 15.1 §

Lakiluonnoksen pykälän mukaan maksun tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen. Yleisenä kommenttina toteamme, että kohtuullisessa maksussa pysyminen saattaa olla haastavaa, mikäli samanaikaisesti halutaan lisätä asiakasmaksukertymää ja kattaa maksuilla isompaa osaa eläinlääkintähuollon kustannuksista. On siis hyvin mahdollista, että lakiluonnos toteutuessaan joko johtaa kohtuuttomiin maksuihin tai siihen, ettei asiakasmaksukertymä lisäännä ja eläinlääkintähuollon kustannukset kunnissa alene. Kuntien perimien maksujen ollessa liian korkeita lisääntyy myös kunnaneläinlääkärin paine alentaa itselleen keräämiensä maksujen hintaa, jotta asiakasmaksut pysyvät kohtuullisina myös vähävaraisille. Tämä vähentää kunnaneläinlääkärin työn houkuttelevuutta.

Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan seuraavasti: *Kunnallisten maksujen periminen toteutetaan käytännössä siten, että kunta laskuttaa asiakasta joko vastaanottokäynnin yhteydessä tai jälkikäteen. Laskutusta ei ole perusteita toteuttaa siten, että raha ohjautuisi ensin kunnaneläinlääkärille, joka tilittäisi sen kunnalle.*

Mikäli laskutusta ei voida toteuttaa siten, että raha ohjautuu ensin kunnaneläinlääkärille, tulee huomioida, että tämä tapa tuo kunnalle lisää kustannuksia ja hallinnollista taakkaa, joka puolestaan johtaa kuntien perimien maksujen suurenemiseen. Kuntien on joko hoidettava laskutus jälkilaskutuksena tai esimerkiksi erillisten vastaanotoilla sijaitsevien maksupäätteiden avulla. Jos laskutus hoidetaan jälkilaskutuksena, kunnaneläinlääkäri joutuu lisäksi toimittamaan tarvittavat tiedot laskutusta varten kuntaan ja mikäli maksupäätteen avulla, kunnaneläinlääkäri laskuttaa asiakasta kahteen otteeseen itselleen ohjautuvien maksujen ja lisäksi kunnallisten maksujen osalta. Ajankäytön ja hallinnollisen taakan minimoimiseksi esitämme, että maksut voisivat edelleen ohjautua kunnaneläinlääkärille, joka tilittää ne kunnalle.

Kunnan perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista 15.2 §

Lakiluonnoksen 15.2 § on merkittävä ja tarpeellinen mahdollistamaan kunnaneläinlääkärin aseman uudistamisen elinkeinonharjoittajasta tavanomaiseen viranhaltijan asemaan. Asia on erityisen merkityksellinen nykyisessä tilanteessa, jossa useilla alueilla kärsitään sijaispulasta.





Eläinlääkärien sijaistaminen matalalla kynnyksellä ilman elinkeinonharjoittajan asemaan liittyviä panostuksia olisi tällöin mahdollista.

Kunnaneläinlääkärien siirtyminen elinkeinonharjoittajista potilastuloista riippumattomiksi viranhaltijoiksi antaa mahdollisuuden eläinlääkintähuollon resurssien tehokkaampaan käyttämiseen. Tällöin nykyisenkaltainen praktiikkaa tekevien eläinlääkärien esteellisyysongelma potilastuloista riippuvaisina elinkeinonharjoittajina poistuu.

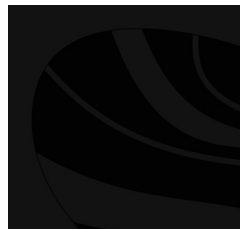
Palkkaus uudistus mahdollistaisi myös nykyisin pelkkää valvontatyötä tekevien eläinlääkärien osallistumisen potilastyöhön, jolla hyödynnettäisiin eläinlääkäriresurssia nykyistä tehokkaammin ja ylläpidettäisiin myös valvontaa tekevien eläinlääkärien kliinistä ammattitaitoa, johon eläinlääkäriin asema valvontatyössä kuitenkin viime kädessä nojautuu.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tarjoamien palvelujen asiakashinnat 16.2 §

Lakiluonnoksen pykälässä edellytetään, että järjestäjän tulee sopimusta tehdessään huolehtia, että asiakkailta perittävät maksut ovat palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisia ja että eläinten pitopaikassa annettavien palvelujen käyntimaksut ja matkakustannusten korvaukset määritellään tavalla, joka poistaa kohtuuttomat etäisyyksistä johtuvat erot maksujen suuruudessa. Lisäksi järjestäjän tulee huolehtia, että maksuissa otetaan huomioon mahdolliset 15 §:n 4 ja 5 momentissa tarkoitetut maksujen enimmäismäärät. Toteamme, että pykälän vaade on sinänsä tarpeellinen, mutta tulisi toteutuessaan todennäköisesti lisäämään kuntien kuluja, sillä yksityisten palveluntuottajien kanssa solmittujen sopimusten hinnat kunnille tulevat tästä syystä todennäköisesti edelleen nousemaan, kun palveluntuottajat voivat kattaa kulujaan entistä vähemmän asiakkailta perimillään maksuilla.

Jyväskylässä 18.2.2022

Hanna Yksjärvi
ympäristöterveyspäällikkö
hanna.yksjarvi@jyvaskyla.fi
p. 050 4724850





Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Ympäristöterveyslautakunta on päättänyt 22.9.2021 kokouksessaan (§ 5) siirtää toimivaltaansa kuuluvien lausuntojen antamisen ympäristöterveyden viranhaltijoiden toimivaltaan, ellei asian luonne tai laajuus vaadi lautakunnan käsittelyä

Tiedoksi:
Jyväskylän kaupungin ympäristöterveyslautakunta

